

نخستین باغ وحش مدرن ایران، کی و چگونه ساخته شد؟

«مجمع الوحوش» ناصرالدین شاه!

جواد نوائیان رودسری

info@khorasannews.com

چند زنجیر فیل در «مجمع الوحوش» ناصر

نگهداری کنند تا هر وقت دلش گرفت، سری به آن ها بزنند و سر گرم شود! شیر، ببر و پلنگ «مجمع الوحوش» از داخل کشور تأمین شد؛ اما به دست آوردن دیگر حیوانات کار ساده‌ای نبود. ناصرالدین شاه به برخی از وابستگان خاندان قاجار که در هندوستان زندگی می کردند، نامه نوشت و خواستار ارسال حیواناتی مانند فیل، مار کبری و ... شد. این درخواست مورد اجابت قرار گرفت و باز حمت فراوان، چند زنجیر فیل به تهران فرستاده شد تا خاطر همایونی خشنود شود! مدتی بعد، به دلیل نزدیک بودن محل باغ وحش به شهر، ناصرالدین شاه تصمیم گرفت محل آن را تغییر دهد و به این ترتیب، دوشان تپه به عنوان محل جدید باغ وحش همایونی در نظر گرفته شد. دکتر فوریه، طبیب شاه، در خاطرات خود گزارش داده است که در مجمع الوحوش، علاوه بر حیواناتی مانند کفتار، گرگ و روباه،

«یک میمون و چهار شیر نر و ماده از کوه های شیراز، سه ببر از مازندران و یک یوز و سه پلنگ از جاجرو و پنج خرس از دماوند» هم وجود داشت. البته گزارش معیر الممالک، نوه ناصرالدین شاه، درباره تعداد حیوانات موجود در مجمع الوحوش ناصری، متفاوت است و از تعداد زیاد و متنوع آن ها حکایت دارد: «در باغ وحش شیر، ببر، پلنگ، خرس، کفتار، بوزینه، میمون و ... هستند. طاووس های بسیاری نیز در باغ آزادانه به هر سو می پریدند و بر جلوه آن دو چندان می افزودند.»

حیوان خودی!

علاقه زیاد ناصرالدین شاه به حیوانات مجمع الوحوش، باعث می شد که گاه و بی گاه، به بهانه بی توجهی به آن ها، ببر کارکنان باغ وحش سخت بگیرد و اعصابشان را خرد کند! در این بین،

تاریخ انقلاب

ناگفته هایی از زندگی و شهادت حاج صادق امانی

مادرش تا پایان عمر از شهادت او مطلع نشد

شهید حاج صادق امانی، یکی از مبارزان برجسته سال های نخست نهضت اسلامی مردم ایران بود که پس از اعدام انقلابی حشعلی منصور - در پی پذیرش کاپیتولاسیون و تبعید امام خمینی (ره) توسط او - در بیدادگاه رژیم پهلوی محاکمه شد و همراه با یارانش، شربت شهادت نوشید. آن چه در پی می آید، ناگفته هایی از زندگی او به روایت محمدجواد امانی، برادرزاده اوست که پایگاه مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران منتشر کرده است.

حاج صادق کلا ممنوع الملاقات است!

زمانی که چهار، پنج ساله بودم، عمومی، مرحوم حاج آقا صادق، تاستان ها در روزهای جمعه، اردوهای را بر گزار می کرد. با این که خودش کار زیاد داشت، حتما دستم را می گرفت و مرا می برد مسجد شیخ علی و از آن جا همه با اتوبوس حرکت می کردند. تا غروب که بر می گشتم، خیلی به من محبت می کرد. پادم هست در پجگی، وقتی وارد جلسه اش می شدم، حتما می رفتم روی پای او می نشستم و تا آخر جلسه هم روی پای او بودم، بدون هیچ واکنشی از جانب عمو جان! علاقه خیلی زیادی به او داشتم؛ به همین دلیل هم خبر شهادتش را به من نداده بودند و من به طور اتفاقی از آن مطلع شدم. روبه روی خانه ما، منزل یکی از علما به نام مرحوم حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ حسن اثنی عشری بود.

در یکی از روضه هایش، مرحوم شیخ قاسم اسلامی روی منبر بود و داشت صحبت می کرد. من هم پای منبر ایشان نشسته بودم. یک دفعه گفت: «خدا بیامرزد حاج صادق امانی را که شهید شده است.» من تا وقتی این خبر را شنیدم، ماجرا را نمی دانستم! البته مادر بزرگ ما هم تا زمانی که به رحمت خدا رفت، اصلاً از واقعه خبر نداشت. به ایشان گفته بودند: حاج آقا صادق کلا ممنوع الملاقات است! بعد که می خواستیم به ملاقات برویم، اگر وسیله ای می دادند که ببریم، دو برایش را برای حاج صادق و یک برایش را برای حاج آقا هاشم، عمومی دیگرم، می دادند. در زندان همه این ها مال حاج آقا هاشم می شد و ایشان هم معمولاً بین زندانیان تقسیم می کرد.

یاران حاج صادق در زندان رژیم

پدرم به دلایلی آزاد شد، چون تلفن های ایشان در کنترل بود و می خواستند ارتباطات پدرم را کشف کنند. زمانی که پدر من در زندان بود، من متوجه شدم که تلفن هایش تحت کنترل بوده است. او را پس از دو سه ماه آزاد کردند. شرایط زندان حاج آقا هاشم، خیلی سخت و عجیب بود. او در ۱۴ سالی که در زندان بود، به هیچ وجه مرخصی با ملاقات از نزدیک نداشت. تقریباً هر پنج شبه که به ملاقات او می رفتیم، میله ای میان ما بود؛ آن طرف آن ها بودند و این طرف هم ما بودیم.

صفحه آرایی

واحد صفحه آرایی روزنامه خراسان سفارش می پذیرد

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰
layout@khorasannews.com

خبرسان روزنامه صبح ایران
سه شنبه ۲۸ خرداد ۱۳۹۸، ۱۴۰۰ شوال ۱۴۴۰، شماره ۲۰۱۲۴

کتاب «روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه» باتصحیح و ویرایش عبدالحسین نوائی و الهام ملک زاده، خاطرات خودنوشت ناصرالدین شاه را از مجرم تا شعبان ۱۳۰۶ (۱۲۶۷ ه.ش) در بر می گیرد. البته این مجموعه، بخش کوچکی از دستنوشته های شاه قاجار محسوب می شود. در این کتاب، می توان روایت هایی خواندنی و گاه خنده دار، از نوع نگارش شاه به مسائل مختلف حکومتی و دیدگاه هایش را در باره اتفاقات روزمره و نیز، سرگرمی های متداول وی، یافت.

گزارش سرگرمی های
روزانه ناصرالدین شاه

گزارش تاریخی

سوء استفاده غرب از لولوی کمونیسم!

کریمت، روزنامه طراح کودتای ۲۸ مرداد

در فضای جنگ سرد و روابط تیره میان دو ابر قدرت، آمریکا با همکاری انگلیس و شبکه اطلاعاتی نوپای رژیم صهیونیستی، برنامه کمونیسم هر اسی را در کشورهایی که به زعم غربی ها، در معرض نفوذ شوروی قرار داشتند، به مرحله اجرا گذاشت. به گزارش مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران، شبکه «بدامن» در ایران، با سرپرستی شاپور ریپورتر، جاسوس برجسته انگلیسی و همکاری مأموران سیا و رژیم صهیونیستی، مسئولیت اجرای این برنامه را بر عهده داشت و در نهایت توانست با ترویج کمونیسم هر اسی، بخشی از نیروهای طرفدار نهضت ملی شدن صنعت نفت را از اطراف مصدق بتراند و با کودتای ۲۸ مرداد، هدف اصلی سران پشت پرده شبکه را، عملی کند. شبکه «بدامن» در کشور ما، به ویژه در میان اصحاب مطبوعات فعال شد و مهم ترین وابستگان به آن در این صنف، برادران مسعودی و عباس شاهنده بودند. این افراد با حمایت های مالی سفارت انگلیس و آمریکا، حجم وسیعی از مقالات، کاریکاتورها و حتی کتاب های خاطراتی را مانند «خاطرات ابو القاسم لاهوتی»، به جامعه پر التهاب آن روز، تزریق می کردند و بر حجم نزاع میان گروه های سیاسی، می افزودند. شبکه «بدامن» در میان افسران ارتش نیز، نفوذ قابل ملاحظه ای پیدا کرد؛

دو نفر با نام های مستعار «نرن» و «سلیلی»، در میان نظامیان فعالیت داشتند که به طور مستقیم با شاپور ریپورتر مرتبط بودند. فاش شدن اسرار اسناد خانه «سدان»، باعث شد که بخشی از فعالیت گسترده این شبکه وابسته آشکار شود؛ اما آن چه به دست آمد، فقط بخش کوچکی از اصل ماجرای فعالیت «بدامن» را در بر می گرفت. در شرایطی که دولت مصدق نتوانست در مذاکرات نفت راه به جایی ببرد و افزون بر این، در عرصه سیاست داخلی نیز، به دلیل برگزاری ناقص انتخابات و سپس، اخذ اختیاراتی که اساس مشروطه را زیر سوال می برد و در نهایت، انحلال مجلس، با مشکلات عدیده ای روبه رو بود، شبکه «بدامن»، ضمن دامن زدن به حجم انتقادات وارده به دولت، لولوی کمونیسم را به رخ مردم ایران و ناظران بین المللی می کشید و تهدید می کرد که در صورت تداوم این وضع، شیخ مارکسیسم بر سر ایران سایه می اندازد و این کشور به جبهه شوروی می پیوندد. این شبکه، در عملیاتی کردن کودتای ۲۸ مرداد نیز، نقشی کلیدی داشت؛ در این زمینه، نباید نقش عمده برادران بزرگمهر را دست کم گرفت؛ آن ها از شهر یور ۱۳۲۰ به بعد، در خدمت سیا بودند و به عنوان یک روزنامه نگار، نقشی فعال در جریان کودتا ایفا کردند و بعد از موفقیت، به مشاغل حساس حکومتی گمارده شدند. در کنار این دو برادر، نقش برادران رشیدیان نیز، به عنوان عضو پیوسته «بدامن» در اجرای کودتا، انکار ناشدنی است. اسددا... رشیدیان در جریان وقایع مرداد ۱۳۳۲، با سازمان دهی ارادل تهران، نقشی مهم در حمله به خانه مصدق و سرکوب طرفداران نهضت ملی شدن صنعت نفت داشت.

۶۶

علاقه ناصرالدین شاه به شیر هایش آن قدر بود که حتی یک بار، وقتی یکی از آن ها به کارگر بی گناهی حمله و او را زخمی کرد، متولیان باغ وحش جرئت نکردند موضوع را به شاه اطلاع دهند، چون بیم آن می رفت که فرد زخمی شده، به دلیل عصبانی کردن شیر همایونی، مورد غضب شاهانه قرار بگیرد و مسئولان امر هم به دلیل مراقبت نکردن صحیح، مؤاخذه و تنبیه شوند

از کار بر کنار کنند و خود شخصاً، عازم دوشان تپه شد تا از سلامت شیر، خاطر جمع شود. علاقه ناصرالدین شاه به شیر هایش آن قدر بود که حتی یک بار، وقتی یکی از آن ها به کارگر بی گناهی حمله و او را زخمی کرد، متولیان باغ وحش جرئت نکردند موضوع را به شاه اطلاع دهند، چون بیم آن می رفت که فرد زخمی شده، به دلیل عصبانی کردن شیر همایونی، مورد غضب شاهانه قرار بگیرد و مسئولان امر هم به دلیل مراقبت نکردن صحیح، مؤاخذه و تنبیه شوند.

علاقه قبیله عالم به شیرها، بیشتر از دیگر حیوانات بود. یک بار که یکی از شیرها قصد وضع حمل داشت، ناصرالدین شاه چنان در باره سلامت او ابراز نگرانی می کرد که با فرمان همایونی، تلگرافخانه امور خودش را تعطیل کرد و متصل، به مخابره اخبار مربوط به سلامتی شیر ماده از دوشان تپه به ناصرالدین شاه مشغول بود. شاه قاجار، هر چند دقیقه یک بار، از مسئولان قصر جوای احوال حیواناتش می شد و آن ها موظف بودند که پاسخ به روز شده ای را در اختیاری بگذارند. کار به جایی رسید که ناصرالدین شاه از حرف های اطرافیان قانع نشد و خودش شخصاً به تلگرافخانه رفت تا جوای سلامت شیر پایه ماهش شود! خبر مخابره شده از سوی مسئول مجمع الوحوش ایمن بود: «الحمد لله حال حیوان خوب است.» شاه با خواندن این خبر، به سختی برآشفست و گفت: «شیر حیوان نیست؛ حیوان کسی است که او را حیوان خطاب می کنند!» آن گاه دستور داد که فورا مسئول مجمع الوحوش را

روز ۱۶ مارس ۱۹۶۸ سربازان آمریکایی با خونسردی کامل، به دهکده ویتنامی «مای لای» حمله

بردند و یکی از سیاه ترین روزهای تاریخ معاصر را رقم زدند. آن ها در عرض تنها چند ساعت، صدها غیر نظامی بی گناه را به قتل رساندند. یگان عامل این حمله، از قرار معلوم، روز قبل از این کشتار، فرمانی باور نکردنی و عجیب برای قتل عام به هر شکل ممکن، دریافت کرده بود. به گزارش تاریخ ایرانی، روز ۱۶ مارس ۱۹۶۸، در خط مرزی سون مای، حدود ساعت ۷:۳۰ صبح، سربازان دو گروه «چارلی» و «براو»، از نیروهای ویژه «تسک فورس بارکر» آمریکا، در نزدیکی سه دهکده ویتنامی، از بالغردهای ویژه حمل نفر پیاده می شوند. مأموریت آن ها، یعنی گروه مشترک ۴۸ یگان ویکتور چارلی، «شانه زدن» منطقه ساحلی این استان که یکی از کانون های نیروهای ویت کنگ محسوب می شود، دریایی و همین طور بازداشت کارگزاران و عوامل سیاسی جنبش رهایی بخش ملی ویتنام است. افراد گروه چارلی به دهکده های خوم لانگ و بین تای حمله می کنند و دسته ای ۴۰

تاریخ جهان

نفره از گروه براوو، محله مای هوی را که در نقشه های نظامی آمریکا با عناوین «مای لای» و «مای خه» علامت زده شده است، به محاصره خود در می آورند. حتی یک گلوله هم به سوی سربازان آمریکایی شلیک نمی شود و در هیچ جای این دهکده ها، اثری از افراد مسلح نیست. آمریکایی ها از همان لحظه نخست می دانند که تنها با عده ای غیر نظامی روبه رو هستند. پس از دو ساعت و نیم، بین ۲۹۰ تا ۵۲۰ نفر کشته می شوند که برخی از آن ها نوزادانی هستند که تنها چند هفته از تولدشان گذشته و برخی دیگر، پیران سالخورده ای هستند که توان هیچ تحرکی را ندارند و بقیه یا بیشتر قربانیان راهقنانهی تشکیل می دهند که میان سال محسوب می شوند.

جناب آقای حامد یزدی زاده

احتراماً نوید مسرت بخش انتخاب شایسته ی حضرت عالی را به عنوان ریاست

اتحادیه صنف فروشندگان روغن موتور و فیلتر جات، اتوسرویس و

کارواش های مشهد تبریک و تهنیت عرض نموده ، حضور شما در این

مسئولیت با کوله بار گرانی از تجربه ، نویدگر نشاط و تحرک بیش از پیش آن

صنف محترم خواهد گردید. دوام توفیقات و مزید عزت و سلامت جناب عالی را

از جهاندار جان آفرین مسالت دارد.

شرکت شیمی الوند کاسپین (روغن موتور اکوپلاس)

پذیرش غیر حضوری آگهی های
تبریک، تقدیر و تشکر
پذیرش تلفنی: ۳۷۰۰۹۹۹۹
پذیرش تلگرامی: ۰۹۱۵۴۷۱۱۳۰۰

خرید و فروش آسان
در نیازمندیهای خراسان

۳۷۰۱۰
پذیرش تلفنی آگهی با یک رایگان

آگهی حق تقدم در خصوص افزایش سرمایه شرکت درین گامان سهامی خاص
نیت شده به شماره ۵۶۴ شناسه ملی ۱۵۶۳۳۰۱۵۶۲۰۰۸۲۴۰
بدینوسیله به اطلاع کلیه سهامداران شرکت مذکور می رساند به موجب مصوبه مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۲۷/۵/۹۸ و تفویض اختیار عملی نمودن افزایش سرمایه به هیئت مدیره و نظر به اینکه مجمع مذکور تصویب نمود که سرمایه شرکت از مبلغ ۲۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال منقسم به ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ سهم ۱۰۰۰ ریال با نام به مبلغ ۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال منقسم به ۱۵۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ سهم ۱۰۰۰ ریالی با نام از محل مطالبات حال شده سهامداران و صدور سهام جدید افزایش باید.
لذا از کلیه سهامداران شرکت مذکور در خواست می گردد در اجرای مواد قانون تجارت و رعایت مواد ۱۶۶ و ۱۶۹ قانون مذکور ظرف مهلت ۶۰ روز از تاریخ نشر این آگهی با مراجعه به دفتر شمع شرکت واقع در تهران- خیابان قائم مقام فرهادی- بالاتر از مطهری- خیابان دوم- پلاک ۴- طبقه ۱ و تأیید مطالبات خود به ازای هر یک سهم ۴ سهم به ارزش اسمی هر سهم ۱۰۰۰ ریال اقدام نمایند. بدیهی است پس از انقضای مهلت قانونی، هیئت مدیره می تواند حق تقدم های استفاده نشده و سهام جدید ناشی از آن را به سایر سهامداران واگذار نماید. هیئت مدیره ۲۵/۰۷/۹۸/ت/